

Korcz-Grodzicka, Barbara

Sierpecka Służba Zdrowia w latach 1945-1947

Notatki Płockie 19/3-77, 27-32

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Sierpecka Służba Zdrowia w latach 1945—1974

Trzydziesta rocznica powstania Polski Ludowej jest okazją do podsumowania dorobku we wszystkich dziedzinach naszego życia, a więc i dorobku służby zdrowia.

Działalność służby zdrowia powiatu sierpeckiego i jej rozwój szczególnie w pierwszych latach po wojnie nie różniły się w sposób istotny od działalności służby zdrowia w naszym kraju. Wszędzie zdziesiątkowana przez wojnę jej szczupła kadra walczyła z epidemiami duru brzusznego, plamistego, chorobami wenerycznymi, gruźlicą i organizowała od podstaw leczenie.

Tak jak w całym kraju tak i w powiecie sierpeckim kilkakrotnie w okresie trzydziestolecia zmieniała swoją strukturę organizacyjną, dostosowując się do przemian jakie w nim zachodziły.

Szczególnie duże trudności napotymano przy organizacji uspołecznionego leczenia otwartego. Organizację leczenia zamkniętego ułatwiły w niektórych terenach szpitale — małe i skromnie wyposażone, ale stanowiące załączek przyszłych, rozbudowanych placówek wyposażonych w coraz bardziej nowoczesny sprzęt medyczny.

Szpital Powiatowy w Sierpcu został wybudowany w latach 1926-1928 na około 65 łóżek. Pracowali w nim przed wojną: chirurg — dr Mieczysław Kielczewski, internista dr Zdzisław Małowicz, około 8 siostr zakonnych i 2 położne.

Od roku 1929 do chwili przejścia na emeryturę w roku 1971 pracowała tu salowa Cecylia Kornatowska — najstarszy pracownik sierpeckiej służby zdrowia. Cecylia Kornatowska otrzymała kilka lat temu odznakę „Za Wzorową Pracę w Służbie Zdrowia”.

W mieście lekarzy „wolno-praktykujących” było oprócz wyżej wymienionych jeszcze 6-ciu. dr Zygmunta Lipka, który był również lekarzem Kasy Chorych i przyjmował pacjentów ubezpieczonych w prywatnym gabinecie, dr Julian Zaleski już w podeszłym wieku prowadził tzw. „Kroplę Mleka”, dr Stanisław Gumowski, dr Hilary Minc, dr Zygmunta Chodorowski i dr Henryk Potocki. Tuż przed wojną w Sierpcu pracowało 4 lekarzy stomatologów i 2 w terenie powiatu — 1 w Bieżuniu i 1 w Żurominie. Lekarz pracujący w Żurominie był jednocześnie lekarzem Kasy Chorych i przyjmował pacjentów ubezpieczonych w swoim gabinecie. W Sierpcu lekarzem Kasy Chorych był dr Abraham Hiller.

W roku 1935 przyjechała tu zaraz po otrzymaniu dyplomu dr Jadwiga Łotocka — stoma-

tolog, w 1936 r. przybył jej mąż dr Karol Łotocki — obydwójce pracują do tej pory.

W roku 1939 szpital został częściowo zniszczony w wyniku bombardowania — zniszczenia te usunięto w roku 1940.

W latach 1940—1941 został wybudowany oddzielny pawilon szpitalny, przeznaczony przez Niemców na oddział chorób zakaźnych. Wtedy szpital liczył łącznie 120 łóżek.

Należy przypomnieć, że przed wojną jak i w czasie okupacji lekarze Kasy Chorych przyjmowali pacjentów ubezpieczonych w swoich prywatnych gabinetach i w zasadzie poza szpitalem nie istniały placówki społecznej służby zdrowia.

W czasie okupacji w szpitalu w Sierpcu pracowało 3 lekarzy medycyny, byli to: chirurg dr Otto Siebert — Niemiec — dyrektor szpitala, ginekolog dr Ulrich Kreuder również Niemiec i dr Feliks Pokutyński jako asystent chirurga i „lekarz do wszystkiego”. (Należy wspomnieć, że w oddziale położniczym ówczesnego szpitala rodzić mogły tylko Niemki).

Małżeństwo lekarskie — Helena i Feliks Pokutyńscy przybyło do Sierpca w listopadzie 1939 roku. Dr. Pokutyńska została wysiedlona z Gdyni, a jej mąż uciekł przed aresztowaniem przez Gestapo.

Dr. Pokutyńska nie ujawniła przed władzami okupacyjnymi swojego zawodu i oficjalnie nie pracowała jako lekarz z obawy przed wywiezieniem. Działalność jej w tym okresie zasługuje jednak na przypomnienie, stanowi bowiem przykład bohaterskiej i pełnej poświęcenia postawy lekarza. Na wezwania wyjeżdżała do umówionych miejsc, aby nieść pomoc chorym i rannym partyzantom polskim i radzieckim oraz działaczom podziemia. Materiałów opatrunkowych i lekarstw dostarczał ze szpitala dr Pokutyński. Za swoją działalność dr. Helena Pokutyńska otrzymała w roku 1962 wysokie odznaczenie państwowe — Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski. Zmarła w r. 1967. Wzmianka o jej działalności znajduje się w książce pt. „Drogi i Ludzie” napisanej przez Jadwigę Ludwińską.

Również w szpitalu w okresie okupacji w tajemnicy przed pracującymi tam Niemcami leczono chorych i rannych partyzantów oraz działaczy podziemia. Byli oni umieszczani w oddzielnym pawilonie, gdzie leżeli chorzy zakaźnie. Opiekował się nimi dr. Pokutyński, ponieważ w zasadzie sam chodził na ten oddział — zdawał relację swemu szefowi Siebertowi ukrywając faktyczny stan zdrowia tych chorych — oficjalnie byli oni leczeni jako chorzy zakaźnie.

Od roku 1941 — z kilku lekarzy stomatologów, jacy pracowali na początku okupacji, pozostało tylko trzech, 2 w Sierpcu — było to małżeństwo Jadwiga i Karol Łotoccy oraz 1 w Bieżuniu. Jedna z lekarek po aresztowaniu męża została wysiedlona z dzieckiem do Generalnej Guberni.

Pod koniec okresu okupacji została skierowana do pracy w szpitalu młoda lekarka — jeniec wojenny, Rosjanka pochodząca z Moskwy, członek Komsomolu. Miała na imię Olga — niestety czas zatarł w pamięci jej nazwisko (prawdopodobnie nazywała się Karybska) Pracowała również w przychodni dla Polaków, która mieściła się przy ul. Nowy Rynek (obecnie Plac Wolskiego). Przyjmowane tu były również dzieci.

W szpitalu w czasie okupacji pracowało około 12 sióstr zakonnych oraz 2 położne, a wśród nich położna Zofia Mazurkowska, która pracuje do tej pory w oddziale położniczo-ginekologicznym na stanowisku oddziałowej.

W Sierpcu działała wspomniana już Przychodnia dla Polaków, gdzie pracował dr Franciszek Piaseczyński, a pod koniec okupacji przybyli z terenów wschodnich dr Grzegorz Sotiridis — Gruzin. Ponadto pielęgniarka Henryka Łukaszewska, która pracuje do chwili obecnej (od wielu lat w Poradni Przeciwgruźliczej) oraz rejestratorka Barbara Puchalska.

W Raciążu w okresie tym przez dłuższy czas pracował jeden lekarz — Niemiec, Bertold Truderung, opuścił on nasz teren razem z okupantem. Pod koniec wojny dotarł tu z białostockiej dr Anastazy Hankiewicz, który osiedlił się na długie lata w Raciążu, związał się mocno i serdecznie z tym środowiskiem — zmarł w roku 1971 pozostawiając po sobie wspomnienie szlachetnego człowieka i wspaniałego lekarza.

W Bieżuniu pracował dr Antoni Wolski, który zmarł w pierwszych latach po wyzwoleniu

Wojna zebrała straszliwe żniwo wśród ludności kraju i naszego powiatu, nie oszczędziła też małej grupy pracowników służby zdrowia, jaka osiedliła się u nas przed wojną i w czasie okupacji. Po jej zakończeniu nie powrócili do Sierpca tacy lekarze jak: dr. Zdzisław Malewicz, dr Mieczysław Kiełczewski, dr Henryk Potocki i dr Hilary Minc, który zginął w obozie koncentracyjnym.

W latach 1940—1941 zginęło w obozach śmierci 3 lekarzy stomatologów. Kilka osób w wyniku przesładowań zostało wysiedlonych lub wyjechało do Generalnej Guberni.

Sierpc został wyzwolony w dniu 19 stycznia 1945 roku. Natychmiast po wyzwoleniu ocalali lekarze przystąpili do organizowania placówek leczenia oraz opieki lekarskiej nad umęczoną ludnością. Jako dowód tego przytoczę tu dwa bardzo ciekawe i cenne dokumenty jakie udostępnił mi państwo Łotoccy.

Dokument pierwszy z dnia 26 stycznia 1945 roku:

**Lekarz Powiatowy
w Sierpcu**

Do

**Lekarza dentyści Karola Łotockiego
w Sierpcu
przy ul. Browarnej Nr. 3**

Powierzam Panu z dniem dzisiejszym organizację i opiekę lekarsko-dentystyczną nad ludnością oraz przeprowadzenie spisu lekarzy dentyistów i techników dentystycznych w powiecie sierpeckim.

Wszyscy lekarze dentyści oraz technicy dentystyczni zobowiązani są wykonywać wszelkie zarządzenia naczelnego lekarza dentyści Karola Łotockiego zamieszkałego w Sierpcu przy ul. Browarnej Nr. 3

Lekarz Powiatowy
Dr. Piaseczyński

Ze spisem lekarzy dentyistów i techników dentystycznych dr Łotocki uporał się bardzo szybko, natomiast nieporównanie więcej trudu kosztowało zorganizowanie gabinetów społecznych zakładów służby zdrowia ze względu na brak sprzętu. Skompletowano go częściowo z pozostawionych gabinetów poniemieckich, a częściowo wypożyczono z własnych.

Dokument drugi z dnia 20 lutego 1945 roku:

**Starosta pow. sierpeckiego
w Sierpcu**

Zaświadczenie

Niniejszym zaświadcza się, że Ob. Łotocki Karol jest powiatowym lekarzem dentyistą na powiat sierpecki.

Celem przeprowadzania inspekcji na wyznaczonym terenie jest upoważniony do używania roweru, który to nie podlega rekwizycji.

Starosta
podpis nieczytelny

Koniec II-giej wojny światowej zastał powiat sierpecki znacznie różniący się terytorialnie od obecnego. W roku 1945 obejmował on dużą część obecnego powiatu żuromińskiego łącznie z miastami Żuromin i Biezuń. Nie należały do niego tereny takie jak: Lelice, Słupia k. Płocka, Ligowo i Szcutowo, dołączane do nas stopniowo.

W roku 1954 został utworzony powiat żuromiński i miasta Biezuń i Żuromin znalazły się na jego terenie. Liczba ludności zamieszkałej w powiecie nie różniła się w sposób istotny od obecnej, wynosiła bowiem około 72 tysięcy mieszkańców.

Wojna przyniosła i pozostawiła po sobie nie tylko ruiny i zgliszcza, ale i epidemię chorób zakaźnych oraz dużą ilość zachorowań na choroby weneryczne i gruźlicę.

Z chorób zakaźnych wymienić trzeba przede wszystkim dur brzuszny. W roku 1948 prze-

prowadzono pierwszą większą akcją szczepień przeciw durowi brzuszemu — szczepieniom tym zostało poddanych około 45 tysięcy osób.

Ze skutkami epidemii duru brzuszego służba zdrowia borykała się do roku 1970, co roku notowano od kilkunastu do kilkudziesięciu zachorowań, co wiążąc można między innymi z nosicielami tej choroby, a problem ich istnienia do tej pory. W 1948 roku rozpoczęto również pierwsze szczepienia przeciwko ospie — poddano nim około 5 tysięcy dzieci. Akcje te kontynuowano w latach następnych.

Znikoma ilość kadry lekarskiej odpowiadała małej ilości bardzo skromnych placówek służby zdrowia. W roku 1945 w całym tym terenie pracowało 8 lekarzy medycyny, 3 stomatologów, 10 położnych i kilkanaście pielęgniarek — była to cała kadra służby zdrowia. Z tych 8 lekarzy medycyny 5 pracowało w Sierpcu, 1 w Raciążu, 1 w Żurominie i 1 w Bieżuniu. Z 3 lekarzy stomatologów 2 pracowało w Sierpcu i 1 w Bieżuniu. Pielęgniarki zakonne zgrupowane były w Szpitalu Powiatowym, a tylko pojedyncze pracowały w placówkach lecznictwa otwartego.

Pierwszym lekarzem powiatowym został w roku 1945 dr Franciszek Piaseczyński. W okresie 30-lecia na stanowisku tym oraz na stanowisku kierownika Wydziału Zdrowia i Opieki Społecznej zmieniło się 10 lekarzy (w tym 1 nie lekarz).

Pierwszym dyrektorem Szpitala Powiatowego został dr Feliks Pokutyński. Za swój wkład w budowę nowego szpitala oraz za swoją działalność w terenie powiatu sierpeckiego dr Pokutyński został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski w roku 1973.

Kierownikiem Oddziału Ubezpieczalni Społecznej — załóżka obecnej Przychodni Obwodowej został dr Grzegorz Sotiridis, lekarzem Milicji Obywatelskiej — dr Zygmunt Chodorowski, obecnie jego siostra dr Honorata Chodorowska, a lekarzem „kolejowym” dr Roman Wiktorowski. Pracował on krótko na tym stanowisku. Przez wiele lat lekarzem „kolejowym” był dr Mateusz Szelenbaum przybyły do Sierpca w roku 1949.

Stopniowo z każdym rokiem przybywało kadry, już w latach 1947/48 przyniosły pewną poprawę w tej trudnej sytuacji w kadrze lekarskiej i pielęgniarskiej.

Na teren powiatu przybyło 3 lekarzy, 2 felczerów medycyny i kilka pielęgniarek.

W styczniu 1947 r. przyjechała do Sierpca dr. Konstancja Jeśman i osiedliła się tu na stałe. Od początku przystąpiła do pracy w Szpitalu i Ubezpieczalni Społecznej, a pod koniec 1947 r. rozpoczęła działalność Poradnia Przeciwgruźlicza, prowadzona również przez dr. Jeśman. Pierwszy aparat rentgenowski został zainstalowany w tej Poradni w roku 1950. Lokal Poradni mieścił się od początku przy ulicy Tułdzieckiego nr 19 i jak wszystkie placówki był bardzo mały i skromnie wyposażony.

Kilka lat temu Poradnia Przeciwgruźlicza

została przeniesiona do nowego, znacznie większego pomieszczenia w tym samym budynku. Dr Jeśman była pierwszym ordynatorem oddziału wewnętrzznego, gruźliczego i zakaźnego oraz pierwszym i przez wiele lat jedynym radiologiem w powiecie.

Obowiązki jakie miała powierzone wystarczyłyby do podziału między 4 lekarzy — pełniła je wzorowo sama do lat 1964—1965. Pracowała i pracuje nadal bardzo dużo i bardzo ofiarnie. Obecnie jest ordynatorem oddziału chorób płuc i kierownikiem Poradni Przeciwgruźliczej. Wyszkoliła wielu młodych lekarzy. Przejęli od niej nie tylko wiedzę fachową ale i serdeczne podejście do chorych oraz ogromne poczucie odpowiedzialności.

Dr Konstancja Jeśman za zasługi poniesione w walce z gruźlicą i za całą swoją działalność lekarską została w roku 1972 odznaczona Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

Pod koniec 1947 roku przybył do Sierpca dr. Tomasz Rajkowski. Wkrótce objął stanowisko kierownika Wydziału Zdrowia, był inicjatorem wielu pierwszych masowych akcji profilaktycznych i sam brał w nich udział. Oprócz wspomnianych już szczepień ochronnych w roku szkolnym 1947/48 przeprowadzono pierwsze badania uczniów w szkołach naszego powiatu — objęto nimi około 4.500 dzieci. W czasie tych badań stwierdzono bardzo dużo świerzbu oraz kilkadziesiąt przypadków jaglicy. Wszawicą dotkniętych było ponad 70% dzieci.

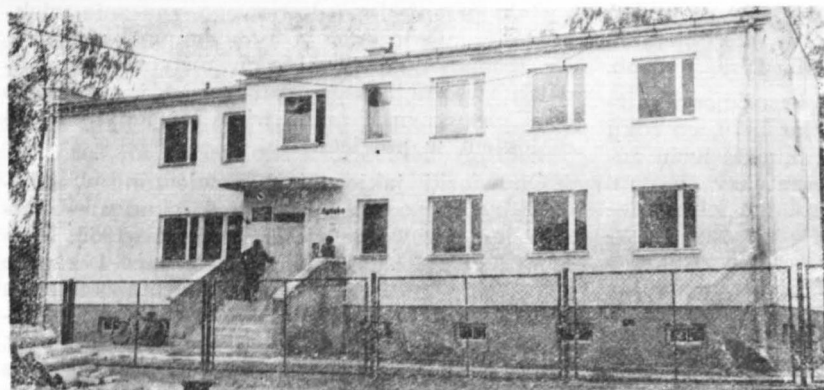
Dr Rajkowski prowadził uruchomioną w tym okresie Poradnię Szkolną. Uruchomioną też Poradnię dla dzieci w której pracowała dr Pokutyńska oraz Poradnię Weneryczną, którą prowadził dr. Sotiridis.

Od 1949 roku stopniowo napływali młodzi lekarze stomatolodzy. Poza gabinetem stomatologicznym przy ul. Armii Czerwonej 24a i Poradnią Międzyszkolną prowadzoną od I.III. 1945 r. przez dr Łotocką stopniowo zaczęły powstawać gabinety stomatologiczne w szkołach.

Oddział Ubezpieczalni Społecznej mieścił się w małym budynku przy ul. Płockiej 24, tam też mieściła się administracja Zakładu Lecznictwa Pracowniczego.

15 grudnia 1950 roku rozpoczęła działalność Stacja Pogotowia Ratunkowego. Do czasu jej zorganizowania lekarz powiatowy miał do dyspozycji jeden samochód i tym samochodem wyjeżdżał w sporadycznych wypadkach w teren w celu udzielania doraźnej pomocy lekarskiej. Na początku wyposażenie Stacji stanowiły dwa samochody — 2 zatrudnionych kierowców jeździło na zmianę po 12 godzin. Jednym z nich był ob. Józef Karwowski, który kilka lat temu przeszedł na emeryturę pracując do końca w Stacji Pogotowia.

W następnych latach przybywało stopniowo i kadry i sprzętu. Ilość wyjazdów Pogotowia w roku 1951 wyniosła 1 450. Dla zobrazowania

Gminny Ośrodek Zdrowia w Zawidzu oddany do użytku w grudniu 1973 r.

rozwoju tej placówki i zwiększania się jej świadczeń dla ludności posłużyć się poniżej podanymi liczbami:

Lata	Ilość wyjazdów	Ilość karetek
1959 r.	3.557	3
1965 r.	4.467	6
1966 r.	6.769	7
1967 r.	6.537	7
1968 r.	7.100	7
1969 r.	7.911	7
1970 r.	8.641	7
1971 r.	11.060	7
1972 r.	12.144	7
1973 r.	14.578	10

W roku 1968 został wykupiony od prywatnego właściciela budynku przy ul. Tułdzieckiego 19, gdzie mieściła się Stacja Pogotowia Ratunkowego i Poradnia Przeciwgruźlicza. Obydwe te placówki miały bardzo złe warunki lokalowe. Po przeprowadzeniu kapitalnego remontu i adaptacji pomieszczeń warunki te zmieniły się na znacznie lepsze.

W roku 1951 nastąpiły zmiany organizacyjne w służbie zdrowia — wszystkie placówki lecznictwa uspołecznionego (poza placówkami innych resortów) zostały podporządkowane Wydziałowi Zdrowia Prezydium Powiatowej Rady Narodowej. Jednymi z pierwszych pracowników administracji, którzy podjęli pracę w służbie zdrowia po wyzwoleniu i pracowali do chwili przejścia na emeryturę lub pracują obecnie byli: Józef Kessling, Zenobia Kulasińska, Stanisław Kosiołek, Alicja Szablewska, Irena Kamińska i Genowefa Wejchert.

Od roku 1951 datuje się też rozwój wiejskich placówek — początkowo były to Punkty Felczerskie i powstało ich w naszym terenie sporo. Działały one w następujących miejscowościach: w Mochowie, Siemiątkowie, Uniecku, Koziebrodach, Szczutowie, Lelicach, Cieślinie, Słupi i Ligowie.

Do roku 1963 było czynnych 9 Punktów Felczerskich i jeden Ośrodek Zdrowia, gdzie pracował lekarz bez pielęgniarki. Ośrodek ten znajdował się we wsi Zawidz — obecnie jest tu Gminny Ośrodek Zdrowia. Mieści się on w nowym, oddanym do użytku w końcu 1973 r. bu-

dynku, a pracuje w nim 2-ch lekarzy medycyny, 1 stomatolog i 3 osoby personelu średniego. Punkty Felczerskie na wsi w latach 50-tych spełniły swoją rolę, były one załączkami przyszłych ośrodków zdrowia. Deficyt kadry lekarskiej przez wiele lat uniemożliwiał skierowanie na wieś lekarzy.

Od roku 1963 Punkty Felczerskie były stopniowo zamieniane na ośrodki zdrowia. Początkowo były to bardzo skromne placówki, pomieszczenia dla nich wynajmowano w prywatnych domach, niektóre udostępniano nam przez miejscowe władze w budynkach rad narodowych. Tak powstały ośrodki zdrowia w Mochowie, Gozdowie oraz Spółdzielnia Zdrowia w Rościszewie.

W 1966 roku oddano do użytku nowy budynek dla personelu Spółdzielni w Rościszewie.

W roku 1968 został wybudowany ośrodek w Siemiątkowie i w tym czasie zatrudniono tu lekarza. W roku 1969 wybudowano w czynnie społecznym ośrodek zdrowia w Szczutowie — lekarz był tu zatrudniony już w roku 1966. Obecnie jest to Gminny Ośrodek Zdrowia zatrudniający dwóch lekarzy medycyny, 1 stomatologa, położną, pielęgniarkę i pomoc dentystyczną.

W roku 1970 została zorganizowana Spółdzielnia Zdrowia w Ligowie z pełną obsadą pracowników fachowych. W roku 1970 powstał Ośrodek Zdrowia w Słupi, a w 1973 roku Ośrodek w Golezynie.

W latach 60-tych w placówkach miejskich zachodziły również bardzo poważne zmiany. W roku 1960 rozpoczęła się rozbudowa Szpitala Powiatowego która trwała do roku 1965. Przez kilka lat kontynuowano jeszcze prace adaptacyjne i przebudowę starej części Szpitala. Od czasu zakończenia tych prac tj. od roku 1969 Szpital liczy 302 łóżka.

W czasie budowy i przebudowy przybywali do Szpitala nowi lekarze. Obsadzono wszystkie stanowiska ordynatorów oddziałów lekarzami o wymaganych kwalifikacjach. Jednym z pierwszych był dr Stefan Kośmider — chirurg, specjalista II stopnia, powołany na stanowisko Dyrektora Szpitala i ordynatora oddziału chirurgicznego w roku 1963. Na stanowisku ordynatora oddziału chirurgicznego pracuje do tej pory. Cieszy się dużym zaufaniem pacjentów, to zaufanie przenieśli oni na cały personel oddziału. Dr Kośmider przez trzecią już kadencję

Nowy budynek Szpitala Powiatowego w Sierpcu

jest radnym Powiatowej Rady Narodowej Jest odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi i Złotą Odznaką za Zasługi dla Województwa Warszawskiego.

Rozwój Szpitala w wybranych latach oraz ilość leczonych w nim chorych ilustruje poniższa tabela:

Lata	Ilość łóżek	Ilość leczonych chorych	Ilość lekarzy medycyny	Ilość pozostałego personelu
1946 r.	120	1.955	3	40
1947 r.	120	2.396	3	43
1948 r.	120	2.721	4	48
1950 r.	121	3.275	3	56
1951 r.	121	3.910	4	65
1960 r.	141	3.309	10	109
1965 r.	225	4.538	13	164
1970 r.	302	7.003	20	231
1971 r.	302	7.705	22	221
1972 r.	302	7.829	22	229
1973 r.	302	8.273	24	234

W roku 1965 został oddany do użytku budynek Przychodni Obwodowej przy ul. Słowackiego Nr 16 według typowego projektu dla regionu zamieszkałego przez 10 tysięcy mieszkańców. W okresie tym było to dla nas ogromne osiągnięcie. Nareszcie można było przenieść Poradnię Dziecięcą z małego, starego budynku przy ul. Płockiej 24, poradnie ogólne, specjalistyczne i laboratorium z dawnego „ośrodka” przy ul. Armii Czerwonej 24 i lekarzy stomatologów z Poradni Stomatologicznej przy ul. Płockiej 1.

Pracując na początku w nowej Przychodni nie mogliśmy sobie wyobrazić jak można było przyjmować pacjentów w gabinetach przy ul. Armii Czerwonej, jak mogły rejestratorki pracować w nieoświetlonym i dusznym pomieszczeniu wydzielonym z poczekalni i jak w niej mieścili się pacjenci. Potem stwierdziliśmy, że Przychodnia jest za mała, kadry przybywało, a zapotrzebowanie społeczeństwa na świadczenia służby zdrowia rosło z roku na rok. Rozpoczęto starania o rozbudowę Przychodni — w roku bieżącym zakończone zostaną prace przygotowawcze, w roku 1975 rozpocznie się budowa.

W 1965 roku została oddana do użytku Przychodnia Rejonowa w Raciążu. Na terenie

tej Przychodni znajduje się 10-cio łóżkowa Izba Porodowa — obecnie jedyna w terenie powiatu.

Razem z rozwojem i powstawaniem nowych placówek rosła też fachowa kadra służby zdrowia. Poniższa tabela obrazuje rozwój tej kadry w wybranych latach ostatniego 30-lecia (dane zaczerpnięte z biuletynów statystycznych i informatorów wydawanych przez Wydział Zdrowia i Opieki Społecznej Prezydium Warszawskiej Wojewódzkiej Rady Narodowej).

Fachowy personel sl. zdrow.	1956 r.		1959 r.		1966 r.	
	Ilość zatr.	Wskaźnik na 10 tys.	Ilość zatr.	Wskaźnik na 10 tys.	Ilość zatr.	Wskaźnik na 10 tys.
Lekarze med.	14	2,1	18	2,7	20	3,0
Lekarze dent.	7	1,0	10	1,5	12	1,7
Felcz. med.	10	1,5	11	1,7	—	—
Pielęgniarki	44	6,7	52	8,9	ogółem średni personel 143 osoby	
Położne	14	2,1	21	3,2		
	1967 r.		1970 r.		1973 r.	
Lekarze med.	31	4,2	44	5,9	48	6,6
Lekarze dent.	14	1,9	16	2,2	17	2,3
Fel. med.	19	2,6	17	2,3	12	1,6
Pielęgniarki	67	9,0	87	12,0	85	11,6
Położne	15	2,0	19	2,6	18	2,5

Jak już wspomniałam zapotrzebowanie społeczeństwa na usługi świadczone przez służbę zdrowia rosło z roku na rok, potwierdzają to dotychczas przytoczone dane liczbowe. Rozwój tych świadczeń szedł w parze z rosnącą liczbą placówek lecznictwa otwartego i najwyraźniej odzwierciedla się on w liczbie porad udzielanych w tych placówkach. Rokiem, w którym wzrost świadczeń służby zdrowia zaznaczył się najwyraźniej był rok 1972 — weszła wtedy w życie ustawa o powszechnym ubezpieczeniu rolników, co dla powiatu sierpeckiego miało bardzo istotne znaczenie. Prawo do bezpłatnej opieki lekarskiej uzyskało dodatkowo około 40% ludności powiatu.

Pawilon, gdzie mieści się obecnie oddział chorób płucnych, dawniej był to oddział zakaźny

Ilość udzielonych porad w lecznictwie otwartym w wybranych latach obrazuje poniższe zestawienie:

Lata	Porady ogółem	W tym porady specjalistyczne
1956 r.	75.762	brak danych
1959 r.	78.467	brak danych
1965 r.	90.244	28.940
1966 r.	99.492	32.295
1967 r.	100.285	30.839
1968 r.	114.724	34.194
1969 r.	120.088	35.281
1970 r.	122.665	40.687
1971 r.	138.513	56.247
1972 r.	230.474	73.731
1973 r.	261.144	75.659

W roku 1960 do resortu zdrowia zostały dołączone również zadania dotyczące opieki społecznej, a w roku 1959 powołano do życia instytucję terenowych opiekunów społecznych — działała ich w naszym terenie 295. Sumy przeznaczane na pomoc społeczną stale rosły i z każdym rokiem były coraz lepiej wykorzystywane.

Rozwinęły się też poza pieniężnymi różne formy pomocy społecznej, pomoc w usługach, kupno opału itp.

Służba zdrowia działa w tym zakresie wspólnie z Powiatowym Komitetem Pomocy Społecznej oraz Polskim Czerwonym Krzyżem. W roku bieżącym został zorganizowany Punkt Opieki nad Chorym w Domu przy powiatowym biurze PCK — 23 siostry PCK przeszkolono na 4-ro miesięcznym kursie opiekują się samotnymi chorymi.

W latach 1973—1974 zaplanowano uzupełnienie sieci wiejskich placówek lecznictwa i zakończenie wymiany punktów felczerskich na Ośrodki Zdrowia.

Plany te będą zrealizowane — opieką profilaktyczno-leczniczą nad ludnością wiejską sprawować będzie personel 12 ośrodków zdrowia, a średnia ludności przypadającej na rejon na wsi wyniesie 3.800. Od 1 czerwca 1973 roku wprowadzono w naszym powiecie nową strukturę organizacyjną służby zdrowia — powstał Zespół Opieki Zdrowotnej. Założeniem zmian organizacyjnych była poprawa opieki zdrowotnej, a zwłaszcza zwiększenie dostępności świadczeń oraz lepsze wykorzystanie zatrudnienia pracowników fachowych.

Na ocenę realizacji tych założeń w naszym powiecie jest w chwili obecnej jeszcze za wcześnie tym bardziej, że nadal mimo niewątpliwego rozwoju notujemy duże braki kadrowe. W ciągu najbliższego dziesięciolecia ilość lekarzy i pielęgniarek powinna u nas ulec podwojeniu. W roku 1973 został ogłoszony Rządowy Program Rozwoju Ochrony Zdrowia i Opieki Społecznej, w którym między innymi zostały szeroko omówione sprawy kadrowe.

Perspektywiczny plan rozwoju kadr medycznych do roku 1990 zakłada zatrudnienie pod koniec tego okresu w Polsce 74 tys. lekarzy medycyny (wskaźnik na 10 tys. 20,0) 21 tys. lekarzy dentyistów (wskaźnik 5,6), 220 tys. pielęgniarek i położnych (wskaźnik 59,5). Podobny program rozwoju został opracowany dla naszego powiatu, założono w nim również sukcesywny wzrost kadry medycznej.

W roku 1990 zakłada się zatrudnienie 112 lekarzy medycyny (wskaźnik na 10 tys. 16,0), 32 lekarzy dentyistów (wskaźnik na 10 tys. 4,6) 245 położnych i pielęgniarek (wskaźnik na 10 tys. 34,6).

W roku bieżącym zostanie uruchomiona w Sierpcu szkoła — Medyczne Studium Zawodowe Wydział Pielęgniarstwa, co przyczyni się do zrealizowania tych planów.

W najbliższym czasie wymaga rozwiązania sprawa Przemysłowej Służby Zdrowia i zwiększenie personelu medycznego w szkolnej służbie zdrowia. Trzeba sukcesywnie polepszać warunki materialno-techniczne służby zdrowia, przedłużać czas pracy poszczególnych placówek, skracać okresy wyczekiwania na poradę.

Jest jeszcze bardzo dużo do zrobienia.